

Gavin Hood har
regisserat **Tsotsi**

Är människan god?

AV ANDREAS HOFFSTEN

Sydafrika är ett stort land med många ansikten och med starka band till Sverige. Gavin Hoods aktuella film *Tsotsi*, efter en roman av författaren Athol Fugard, skildrar det hårda livet i en shantytown, en kåkstad, och handlar om de eviga frågorna; våld, kärlek och moral.

– Sydafrika är kanske inte så väldigt förändrat som många hoppas i euforin efter apartheidsystemets upplösning, berättar Gavin Hood när vi träffas på ett av festivalhotellen under Göteborg Filmfestival där filmen visades. ”Landet lider av stora klasskillnader, aids och en utbredd fattigdom så problemställningarna i Fugards roman är giltiga även idag. Boken skrevs under 1950-talets apartheidregim men filmens handling är förlagd till dagens Sydafrika, med Fugards goda minne.”

Mr Gavin Hood är en sån där genomsympatisk kille som lika gärna låter ens frågor studsa tillbaka av purt intresse för att utveckla samtalet vidare. Han verkar vara lika intresserad av våra synpunkter som vi journalister är av hans och börjar nästan alltid sitt svar med ”That’s a good question”. En kille som är inställd på dialog: ”att resa runt och prata om min film ger mig ständigt nya aspekter”. Eller som det heter på Zulu: ”ubuntu”; ett begrepp han hyllar och som i fri översättning betyder ”jag är en människa eftersom du är en människa”.

Ordet ”Tsotsi” betyder ”gangster” och filmen handlar om en småkriminell man vars tillvaro ställs på ända när han en dag av misstag hittar en liten baby i baksätet på den bil han just stulit.

– Jag blev imponerad av skådespelaren som spelade Tsotsi, särskilt hans förmåga att förvandlas från en livsfarlig man till en varm och inklämmande medmänniska, säger Gavin Hood.

Men är det så lätt, omvänder man en gangster med lite kärlek och ansvar undrar jag och frågar:

– Har varje människa något gott i sig?

– Jo, det tror jag, psykopater finns såväl i Johannesburgs kåkstäder som i Beverly Hills. Men inte heller Fugards bok dömer sina karaktärer. Det finns gott i människor. Men vi måste lära oss att ge, att bejaka mer och ge ifrån oss av vårt överflöd i väst – annars kastar folk bomber eller flyger folk in

i skyskrapor. Vi borde kunna kräva av våra politiker att de lyfter sig från en nivå av ”om inte du först gör si eller så, så gör inte jag etc”. Hur kan konflikterna i exempelvis Mellanöstern, Tjetjenien bara fortgå och fortgå?, frågar sig mr Hood med en talande geste.

– Sätt bin Laden och Bush hos Larry King på bästa sändningstid och låt dem prata samman, föreslår den i USA utbildade och numera boende, Gavin Hood.

– Min tanke bakom filmen är att provocera oss att tänka kring hur pass mycket vi vill förlåta en människa trots vad hon gjort. I Sydafrika hade vi ingen Nürnbergrättegång mot dem som bar ansvar för apartheidsvårigheter. Istället hade vi en sanningskommission; Truth and reconciliation; sanning och försoning, vilket är något unikt som socialt experiment, förklarar Gavin Hood. Kan det fungera att i sann kristen anda vända andra kinden till? Inte glömma, men förlåta, gå vidare, se framåt.

Innan det bar iväg till USA jobbade han tre år i kåkstäderna med att göra upplysningsfilmer om aids för Sydafrikas motsvarighet till Socialstyrelsen. En av hans idoler heter förstås Nelson Mandela. ”Skulle jag vinna en Oscar skulle det aldrig vara större än att möta Mandela.” (Nu vann han en Oscar och fick därav skaka hand med Mandela!)

Ord som anständighet och ärlighet är centrala begrepp i filmen. Vill han bolla tillbaka ett ansvar till oss i publiken? Ger *Tsotsi* en rättvis bild av dagens Sydafrika?, frågar jag.

Hood svarar med att berätta om hur en sydafrikansk svart domare blev rånad i sitt hem och hans fyraåriga dotter våldtagen och mördad.

– Konst och fiktion är ett område där man kan utforska de mest förfärliga saker men också prova att föreställa sig alternativa lösningar. Därför har Gavin Hood ett behov av att ge människor hopp. *Tsotsi* är inte född ond. Han gör onda saker. Det är en viktig skillnad om man vill tro på att förändring är möjlig.

Tsotsi distribueras av Scanbox,
är tillåten från 15 år och 94 min lång.